

Security First... จุดเปลี่ยนการลงทุนโลก

โดย ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

หลายปีที่ผ่านมากระแสเงินลงทุนโลกเผชิญการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างครั้งสำคัญ จากเดิมที่โลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญผ่านการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน การเคลื่อนย้ายเงินทุน และการขยายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ แต่แนวคิดดังกล่าวกำลังถูกท้าทายอย่างรุนแรงจากความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ทั้งวิกฤตการแพร่ระบาดของ COVID-19 สงครามการค้าและมาตรการทางเศรษฐกิจระหว่างมหาอำนาจ จนมาถึงความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ลุกลามไปถึงขั้นสงครามทางการทหาร ส่งผลให้ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเงินลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (FDI) ทั่วโลกมีความผันผวนสูง บางปีขยายตัวสูงกว่า 90% แต่บางปีกลับหดตัวรุนแรงถึงกว่า 40% สะท้อนให้เห็นว่าแนวคิดการลงทุนระหว่างประเทศในอดีต ไม่อาจใช้เป็นกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนธุรกิจในระยะถัดไปได้อีก และทำให้บริษัททั่วโลกต้องเริ่มทบทวนแนวทางการลงทุนครั้งใหม่อย่างจริงจัง

ในอดีตการตัดสินใจเลือกแหล่งลงทุนของบริษัททั่วโลกมักขับเคลื่อนด้วยแนวคิดด้าน Cost Efficiency หรือ การแสวงหาต้นทุนต่ำที่สุด ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนแรงงาน ราคาพลังงาน สิทธิประโยชน์ทางภาษี หรือกฎระเบียบที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ รัฐบาลของหลายประเทศต่างแข่งขันกันดึงดูดเงินลงทุนผ่านมาตรการจูงใจเหล่านี้ อย่างไรก็ตามทิศทางการลงทุนโลกในปัจจุบันกำลังเคลื่อนเข้าสู่ยุค “Security First” หรือการให้ความสำคัญกับความมั่นคง โดยเฉพาะในโลกที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนผ่าน 3 มิติสำคัญที่กำลังกลายเป็นปัจจัยกำหนดทิศทางการลงทุนโลกในระยะถัดไป **มิติแรกคือ ความมั่นคงทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Security)** ความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจและพันธมิตรที่อยู่ต่างขั้ว ทวีความตึงเครียดและลุกลามจนอาจนำไปสู่สงครามหรือความไม่มั่นคงที่กระทบต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน หากไม่เกิดสงครามทางการทหาร ก็มีแนวโน้มใช้มาตรการทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือตอบโต้กันมากขึ้น ทั้งการคว่ำบาตร การขึ้นภาษี หรือการจำกัดการลงทุน ส่งผลให้ภาคธุรกิจต้องเผชิญต้นทุนและความไม่แน่นอนสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องลดความเสี่ยงในการลงทุนในประเทศที่มีความอ่อนไหวทางภูมิรัฐศาสตร์ ขณะที่ประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมืองระหว่างประเทศ จุดยืนที่สมดุล และสามารถรักษาความสัมพันธ์กับมหาอำนาจได้อย่างเหมาะสม จะกลายเป็นจุดหมายการลงทุนที่ได้รับความสนใจมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

มิติที่สองคือ ความมั่นคงของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Security) วิกฤตในช่วงที่ผ่านมาได้เผยให้เห็นถึงความเสี่ยงของระบบการผลิตโลกที่พึ่งพาฐานการผลิตเพียงไม่กี่แห่ง การหยุดชะงักของโรงงาน การขาดแคลนวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง โดยเฉพาะสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเคมีภัณฑ์ ปัญหาการว่างเรือ และข้อจำกัดเส้นทางโลจิสติกส์ ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าห่วงโซ่อุปทานโลกแบบเดิมอาจขาดความยืดหยุ่นในการรองรับวิกฤตการณ์ บริษัททั่วโลกจึงเร่งปรับโครงสร้างการผลิตผ่านแนวคิด Near-Shoring และ Regionalization ขยายสายการผลิตและห่วงโซ่อุปทานให้อยู่ไม่ไกลจากฐานการผลิตหรือภายในภูมิภาคเดียวกัน เพื่อลดความเสี่ยงและสร้าง Supply Chain ที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น

ขณะที่**มิติสุดท้ายคือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและปัจจัยพื้นฐาน (Economic Security)** ในอดีตการเลือกแหล่งลงทุนของบริษัทข้ามชาติมักให้น้ำหนักกับประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงเป็นหลัก แต่ในโลก

ยุคใหม่ “เสถียรภาพ” กำลังมีความสำคัญมากกว่า “การเติบโตแบบร้อนแรง” ล่าสุดผลสำรวจ PWC 2026 Global CEO Survey ระบุว่า บริษัทขนาดใหญ่ของโลกให้ความสำคัญกับปัจจัยความผันผวนทางเศรษฐกิจเป็นอันดับต้น ๆ ประเทศที่เป็นจุดหมายการลงทุนใหม่ควรเป็นประเทศที่สามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รับมือกับวิกฤต และมีภูมิคุ้มกันที่ดีเพียงพอ นอกจากนี้ ปัจจัยพื้นฐานเชิงโครงสร้าง เช่น ความมั่นคงทางพลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร คุณภาพโครงสร้างพื้นฐาน และผลิตภาพแรงงาน กำลังกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้วัดศักยภาพทางการแข่งขันในระยะยาว

ภายใต้บริบทดังกล่าว ประเทศไทยกำลังยืนอยู่บนจุดเปลี่ยนสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ ในยุคที่โลกให้ความสำคัญกับ “Security First” บรรษัทข้ามชาติกำลังมองหาฐานลงทุนใหม่ที่มีเสถียรภาพและความมั่นคงรอบด้าน ซึ่งไทยมีจุดแข็งสำคัญ ทั้งทำเลที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ ศักยภาพด้านอาหารและการเกษตร ฐานอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง และจุดยืนด้านนโยบายต่างประเทศที่สมดุล หากสามารถต่อยอดจุดแข็งเหล่านี้ ควบคู่กับการเร่งปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพลังงานสะอาด สร้างอุตสาหกรรมมูลค่าเพิ่มสูง และยกระดับทักษะแรงงานแห่งอนาคต เราจะก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางการลงทุนสำคัญของภูมิภาค และเปลี่ยนแรงกดดันของเศรษฐกิจโลกให้กลายเป็นโอกาสเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศในระยะยาว